

De regionale helseforetakene

Deres ref

Vår ref
200602120-/ME

Dato
25.03.2008

Vedr tildeling av øremerket tilskudd til forskning i helseforetakene

Departementet tildeler årlig et eget øremerket tilskudd til forskning i helseforetakene over kap. 732, post 78. Det er lagt til grunn at beløpet som fordeles til forskning ikke skal reflektere faktisk ressursbruk til forskning, men gi et økonomisk bidrag til forskningsaktivitet, jf St. prp. nr 1 (2003-2004). I tillegg finansieres forskning i helseforetakene gjennom rammebevilgningen til de regionale helseforetakene og underliggende helseforetak samt gjennom eksterne finansieringskilder, herunder Norges forskningsråd, frivillige organisasjoner, legemiddelindustrien, EUs 7 rammeprogram for forskning mv.

Helse- og omsorgsministeren har nylig fått et spørsmål til skriftlig besvarelse fra Stortinget som bl.a. stiller spørsmål om muligheten for tildeling av forskningsmidler via de regionale helseforetakene til private opptrenings- og rehabiliteringsinstitusjoner. Videre har departementet mottatt den årlige rapporten fra NIFU STEP om ressursbruk til forskning i helseforetakene som viser at de regionale helseforetakene tildeler noe forskningsmidler til institusjoner eller forskere som ikke er direkte tilknyttet helseforetaksgruppen. På bakgrunn av dette, ønsker departementet å klargjøre hvilke føringer som bør ligge til grunn for tildeling av det øremerkede tilskuddet til forskning i helseforetakene.

Bakgrunn

NIFU STEP har fra 2003, på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet, målt forskningsaktivitet i helseforetakene. Måleresultatene ligger til grunn for tildeling av den aktivitetsbaserte delen av det statlige øremerkede tilskuddet til forskning. Det er laget retningslinjer for hvilke institusjoner og underliggende enheter som inngår i målesystemet, jf brev av 27.02.04 og retningslinjer for rapportering. Dette omfatter i hovedsak landets helseforetak, men også de private ideelle sykehusene og institusjonene i spesialisthelsetjenesten som mottar rammefinansiering fra de regionale helseforetakene (eksempelvis Lovisenberg Diakonale sykehus, Diakonhjemmet sykehus og Diakonissehjemmets sykehus, Haraldsplass). Det er utarbeidet en detaljert liste med navn og adresser til alle helseforetakene og de andre institusjonene som inngår i målingen. Denne oversikten oppdateres årlig i et nært samarbeid med representanter fra de regionale

helseforetakene. Denne prosedyren legger grunnlaget for å skille enheter ved helseforetakene fra andre enheter som benytter samme adresse, men som ikke mottar sin statlige rammefinansiering gjennom tilskudd til de regionale helseforetakene.

NIFU STEP gjennomfører også fra 2007, på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet, en årlig måling av ressursbruk til forskning i helseforetakene. Målingen er avgrenset til å omfatte forskning som medfører kostnader som vises i helseforetakenes regnskap samt et estimat for kostnader som belastes helseforetakene direkte eller indirekte som følge av eksternt lønnet forskning (infrastruktur, støttefunksjoner mv).

Måleresultatene for 2006 omfattet i alt 35 helseforetak og private, ideelle institusjoner. Det er en overordnet målsetning å sikre god overensstemmelse mellom enheter som måler forskningsresultater og enheter som måler ressursbruk. Rapporteringen for 2006 viste at de regionale helseforetakene, de mange helseforetakene og private, ideelle sykehus til sammen rapporterte om en total ressursbruk til forskning i hht ovennevnte kriterier på vel 1,5 mrd kroner. Av disse ble vel 1,4 mrd kroner rapportert som ressursbruk til forskning ved helseforetak og private, ideelle sykehus.

Når det gjelder de øremerkede statlige midlene, så rapporterte Helse Sør RHF og Helse Øst RHF at disse ble tildelt utelukkende til helseforetakene. Departementet er videre kjent med at Helse Sør-Øst RHF ved tildeling av søkbare midler til forskning for 2008 la til grunn at søkeren enten skal være ansatt ved eller ha hovedarbeidssted ved et av helseforetakene eller ved de private ideelle sykehusene i regionen. De øvrige tre regionale helseforetakene rapporterte at midlene enten ble utlyst og tildelt etter konkurranse til forskere og forskningsmiljø til relevant forskning utført utenfor foretaksgruppen, eksempelvis ved universitet, høyskole eller randsoneinstitusjon tilknyttet disse. Hensikten har vært å understøtte det totale kunnskapsbehovet i helsesektoren (Helse Vest RHF), som finansiering av stipendiater ansatt ved universitetet (NTNU i Helse Midt-Norge RHF) eller som i Helse Nord RHF ved tildeling til Senter for aldersforskning¹ som utlysbare midler, som delvis går til ansatte og forskningsmiljø i helseforetakene. Det vises til ytterligere og mer deltaert informasjon i rapport 39/2007 fra NIFU STEP.

Statlig øremerket tilskudd til forskning

Som det fremgår av føringer i statsbudsjettet fra Helse- og omsorgsdepartementet, jf St. prp. nr 1 (2007-2008) skal det nasjonale øremerkede tilskudd til forskning som fordeles over kap. 732, post 78 "være et insentiv og økonomisk bidrag til å sikre forskning og oppbygging av forskningskompetanse i helseforetakene". Det er lagt nasjonale føringer for at disse midlene skal fordeles av de regionale samarbeidsorganene som er opprettet mellom de regionale helseforetakene og universitetene. Det er ikke lagt ytterligere føringer for valg av finansieringsmodell for forskning i helseforetakene fra det regionale helseforetaket.

I tråd med ovennevnte føringer, forutsetter departementet at de statlige øremerkede midlene benyttes til

- (i) forskningsprosjekter og tildeles
 - a) et helseforetak

¹ Senter for aldersforskning er fra 2003 finansiert av Helse Nord RHF

- b) en privat institusjon som har avtale og mottar hovedtyngden av sin finansiering fra det regionale helseforetaket og således inngår som en viktig bidragsyter for å understøtte det regionale helseforetaket sitt ”sørge-for” ansvar
- (ii) doktorgradsarbeider der mer enn 50% av doktorgradsarbeidet er utført ved eller finansiert av helseforetaket.

Dette vil bl.a. omfatte de private, ideelle sykehusene som de regionale helseforetakene har inngått langsiktige driftsavtaler med, men kan også omfatte andre private og/eller ideelle institusjoner. I praksis vil dette innebære at midlene bør tildeles institusjoner og enheter som inngår i det nasjonale målesystemet for forskningsresultater i helseforetakene. Dette dokumenteres gjennom kreditering til den samme institusjonen ved å angi en korrekt adresse på publikasjonene. Det må være en entydig adresse til et av helseforetakene eller institusjonene som er tilknyttet det nasjonale målesystemet. På samme måte vil det gjelde rapportering av gjennomførte doktorgradsarbeid i henhold til kriteriene i det nasjonale målesystemet for forskningsresultater.

Departementet vil samtidig presisere at vi, i tråd med føringene som er gitt i Nasjonal helseplan, mener det er viktig å sikre et godt forskningssamarbeid mellom helseforetakene og universiteter, høgskoler samt private og ideelle institusjoner. I tråd med dette vil disse institusjonene kunne delta i forskningsvirksomhet som mottar forskningsfinansiering gjennom det nasjonale øremerkede tilskuddet til forskning i helseforetakene dersom de inngår forpliktende samarbeid med helseforetakene og de andre institusjonene som mottar statlige øremerkede midler tildelt gjennom de regionale samarbeidsorganene i henhold til ovennevnte føringer. Vi vil også vise til at tverrfaglig og tverrsektorielt forskningssamarbeid innenfor medisin og helse finansieres gjennom særskilte forskningsprogrammer og strategiske satsinger gjennom Norges forskningsråd.

Med vennlig hilsen

Kristin Lossius e.f.
avdelingsdirektør

Maiken Engelstad
underdirektør

Kopi: Kunnskapsdepartementet
Universitetene
Universitets- og høyskolerådet